

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

M VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT

Mgr. Marián Lazor

**VELKÁ NOC U KAMARÁTOV VO SVETE - súbor pracovných listov
pre prácu v záujmovom útvare Multikultúrna výchova v obrazoch**

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: Mgr. Marián Lazor

Kontakt na autora UZ: <Základná škola s materskou
škoolou Tuhrina, Tuhrina 4, 08207
Tuhrina, lazormajo@gmail.com>

Názov: < VĚLKÁ NOC U KAMARÁTOV
VO SVETE - súbor pracovných
listov
pre prácu v záujmovom útvare
Multikultúrna výchova v
obrazoch

Rok vytvorenia: <2014>

**Oponentský posudok
vypracoval:** PaedDr. Janka Hurayová

ISBN 978-80-565-0294-5

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komúnit. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

1 Ako vyzerá Veľká noc na Slovensku a v iných krajinách?	4
2 Veľkonočný stôl	6
3 Veľkonočné vajička	7
3.1. Typy veľkonočných vajec z rôznych krajín	7
4 Veľká noc v riekankách	10
5 Šikovné ručičky	13
6 Veľkonočná omaľovánka	19

1 Ako vyzerá Veľká noc na Slovensku a v iných krajinách?

Na Slovensku je tradičná Veľká noc spojená s pôstom, oblievačkou, šibačkou a bohatým sviatočným stolom s množstvom dobrôt. Chlapci v niektorých krajoch Slovenska ešte stále uctievať tradície, a na Veľkonočný pondelok si obliekajú tradičné kroje, v ktorých navštevujú dievčatá, aby ich vyšibali korbáčom z prútia. Potom nasleduje oblievačka - prípade v lepšom prípade vedrami vody, a v tom horšom vykúpaním v potoku. Na sviatočnom stole nesmú chýbať údeniny, obložené chlebíčky, studené misy, zákusky a koláče, samozrejme nesmie chýbať veľkonočný baránok.

U našich bratov **Čechov** je typická šibačka – „pomlázka“ s koledami, chlapi si vlastnoručne pletú korbáče (po česky pomlázky) z vrbových prútikov. Mužská časť sa vyberie na Veľkonočný pondelok za všetkými ženami, ktoré poznajú a pekne ich vyšibú, pričom recitujú krátku koledu, a ženy ich za to odmeňujú výslužkou z veľkonočných a vajec a rôznymi pochutinami z tradičného sviatočného stola, na ktorom nesmú chýbať mazanec, veľkonočný baranček, či perníky (podobné tradície ako na Slovensku).

V Maďarsku v minulosti dievčatá končili v rybníkoch, ale dnes to nahradila voňavka, ktorú poznáme aj u nás. Za odmenu dostanú chlapci buď peniaze alebo veľkonočné vajíčko (podobne ako na Slovensku alebo v Čechách), ale s typickým vzorom červených kvetov na bielom podklade. Na maďarskom veľkonočnom stole nesmie chýbať šunka, koláče, pálenka a najobľúbenejšie sladké orechové a makové koláče a veľkonočná brioška.

V Rakúsku je dominantou veľkonočný zajačik, ktorý v noci poschováva v dome a v záhrade kraslice s čokoládovými vajíčkami. Tie na veľkonočný pondelok hľadajú a zbierajú deti do košíkov, táto tradícia je typická aj v Nemecku (veľmi podobný zvyk v Británii a v USA). Rakúšania vôbec nepoznajú oblievačku ani šibačku. V Rakúsku k veľkonočným jedlám patrí jahňacina, dusená šunka, vajíčka a chren. Typické sú tiež kysnuté koláče so škoricou a hrozienkami. Zvykom je, že krstní rodičia dávajú svojim krstniatkam praclíky.

Oslavy Veľkej noci v **Anglicku** sú oproti našim úplne iné a prípravy i zvyky záležia na jednotlivých rodinách. Veriace rodiny dodržiavajú pôst a chodia do kostola, najmä na

veľkonočnú nedeľu. V pondelok sa však toho už veľa nekoná. Maľovanie vajíčok tu síce nie je tradíciou, ale sem-tam sa tento zvyk objaví. Angličania vôbec nepoznajú pletenie korbáčov, viazanie stužiek a chodenie chlapcov šibať dievčatá po domácnostiach. Márne by ste tu hľadali aj veľkonočného barančeka, zato zajačik nedeľuje deťom čokoládové vajíčka, dobroty a hračky, ale musia ich nájsť, pretože sú schované v dome alebo v záhrade (podobná tradícia v Rakúsku a Nemecku).

V Rusku je zaujímavosťou na Veľkú noc to, že poväčšine konzumujú studené jedlá. Vajíčka maľujú tak, že ich najprv uvaria v cibulovej vode. Následne hrajú hru, v ktorej sa snažia rozbiť súperovo vajíčko bez toho, aby poškodili to svoje. Ak s im to podarí, môžu si želať to, po čom najviac túžia.

Úloha č.1.: Pozorne si prečítaj text a doplň nasledujúce údaje:

1. V ktorej krajine konzumujú na Veľkú noc studené jedlá?

.....

2. V ktorej krajine vôbec nepoznajú pletenie korbáčov?

.....

3. V ktorej krajine je zvykom, že krstní rodičia dávajú svojim krstniatkam praclíky?

.....

4. V ktorej krajine vôbec nepoznajú oblievačku ani šibačku?

.....

5. Pre ktorú krajinu je typická pomlázka?

.....

16. V ktorej krajine dostávajú chlapci za šibačku vajíčka s typickým vzorom s červenými kvetmi na bielom podklade?

.....

Úloha č. 2. : Napíš, v ktorej krajine by si chcel prežiť Veľkú noc , ktoré zvyky sa ti v nej najviac páčia a prečo?

.....

.....

.....

2 Veľkonočný stôl

Úloha č. 3.: Zisti, ktoré z jedál na stole sú tradičné slovenské, české, maďarské, rakúske? (vid' text)

Slovenské

České

Maďarské

Rakúske

Úloha č. 4.: Napíš aké dobroty sa nachádzajú na Vašom sviatočnom stole, ktoré máš najradšej ?

.....

.....

.....

.....

3 Veľkonočné vajíčka

Kraslica alebo **veľkonočné vajíčko** je buď slepačie (prípadne kačacie alebo husacie) vajce uvarené natvrdo alebo vyfúknuté a ozdobené viacerými výtvarnými technikami. Patrí k symbolom Veľkonočných sviatkov.

Kraslice sa zdobia celou radou výtvarných techník od jednoduchších ako fresky, kresba voskom alebo jednoduché batikovanie, až k zložitejšej viacfarebnej batike. K tým najzložitejším technikám patrí olepovanie slamou - agravírovanie. Často sa na vajíčka lepia potlače s rôznymi obrázkami a pod.

Tradičná hra s kraslicami , pri ktorej sa používajú buď zdobené vajcia, vajcia natvrdo alebo umelé vajcia, naplnené, vyrobené z čokoládových cukrovíniok , rôznych veľkostí. Tie sa následne skryjú v dome alebo v záhrade a deti ich hľadajú a zbierajú do košíčkov. Pri love sa na konci , spočítajú vajíčka, a vyhrá ten, kto ich má najviac. Táto tradícia veľkonočných vajec je typická pre Anglicko, USA, Nemecko, Rakúsko....

Vajcový tanec (po anglicky Egg dance) je tradičná veľkonočná hra , v ktorej sa vajcia položia na zem a cieľom je tancovať medzi nimi , bez toho aby ste poškodili nejaké vajcia. ktoré vznikli v Nemecku . Vo Veľkej Británii je tanec nazývaný hop – vajcia.

U nás a v Čechách sa dávajú vajíčka, za odmenu. Je to tzv. výslužka za obliatie a šibanie.

3.1. Typy veľkonočných vajec z rôznych krajín

Veľkonočné vajce v Českej republike

Veľkonočné vajce na Ukrajine

Drapanka z Poľska

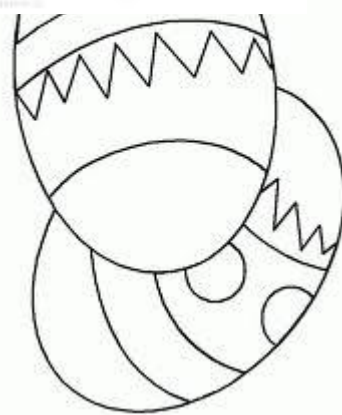
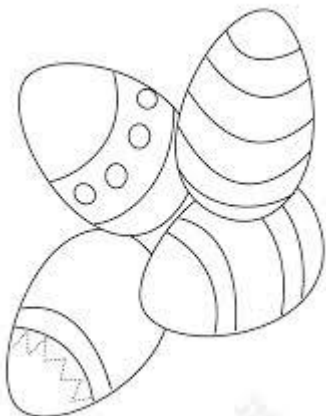
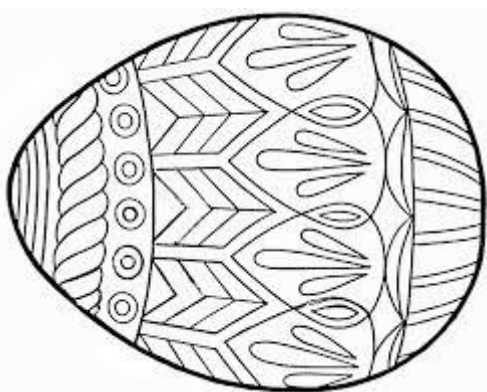
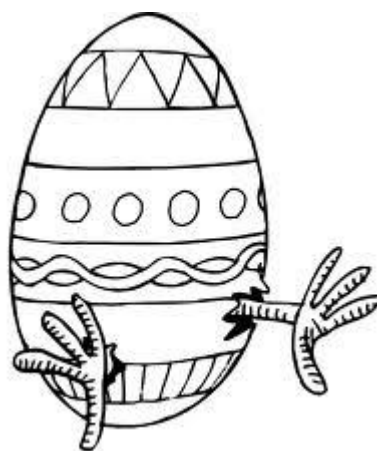
Veľkonočné vajce z Litvy

Veľkonočné vajce vo Francúzsku

Úloha č. 5.: Nakresli, ako by mala vyzerat' tradičná slovenská kraslica

Úloha č. 6.: Vyfarbi si nasledovné kraslice podľa svojej fantázie

4 Veľká noc v riekankách

Veľká Noc

Šiby, ryby, masné ryby,
kus koláča od korbáča.
Ešte k tomu groš,
aby bolo dost'.

Maľovanie vajíčok

Vezmem do rúk farbičky,
rozcvičím si ručičky.
Nakreslím len vajce tak,
dokáže to každý žiak.

Potom spravím čáry máry,
pekne sa mi to dnes darí.
Kvačky, čiarky, ba i pruhy,
Ornamentov štyri druhy.
Farbami už vajce žiari,
babička sa šťastne tvári.
Pridá bodiek trošička,
čo to kreslí babička?

Šibem, šibem

Šibem, šibem, šibi ryby,
môj korbáčik nemá chyby.
Ešte vody trošička,
daj vajíčko z košíčka.

Vajko Majko

Ja som malý Majko,
dnes som dostal vajko.
Nemám chuť na praženicu,
dám si vajko na policu.

Krásna Veľká noc

Kázal gazda aj gazdička,
aby dali tri vajíčka,
jedno žlté, dve červené,
to je moje potešenie.
Koláč, šunka nech ti chutí,
a víno hlávku nepomúti,
veď len raz za dlhý rok
tu máme tú krásnu Veľkú noc.

Oblievačka a šibačka nastala

Každá noc má svoju moc
a už je tu Veľká noc.
Sánkovačka, lyžovačka ustala,
oblievačka a šibačka nastala.
Dievčatá kraslice maľujú,
chlapci si prútiky na korbáče
hotujú.

Veľkonočné vajíčko

Gúľa sa k Vám tichučko
veľkonočné vajíčko.
Prichádza len na čas krátky

5 Šikovné ručičky

Predstavíme si pár nápadov ako si vyrobiť doma veľkonočné ozdoby

Maľované vajíčka jednoducho

Potrebuje:

Vyfúknuté vajíčka, akrylové farby, ceruzku s gumou, špáradlá, plastový tanierik.

Postup:

1. Vajíčko pomalujeme ľubovoľnou farbou a necháme vyschnúť. Konce **ceruziek** s **gumou** namáčame do akrylovej farby kontrastného odtieňa a “pečiatkujeme” na vajíčko.

2. Postup je rovnaký ako v prvom prípade, len ceruzku vymeníme za **špáradlo**, ktorým vytvárame rôzne vzory. Napríklad kvietky.

Veľkonočné vajíčka: Lakované kraslice

Potrebujeme: Vyfúknuté vajíčka, laky na nechty, špajle, špáradlo, vysoký pohár, staré noviny.

Postup:

1. Vajíčka vyfúkame, umyjeme, osušíme a zbavíme ružovej výrobnjej značky. Prekvapivo nám v tom odlakovač nepomôže. Zaberie starý dobrý **ocot**.

2. Aby sme sa dostali do správnej *malovacej nálady*, môžeme najprv začať vajíčka **zdobit'** čo **najjednoduchšie**. Rôznofarebnými **bodkami** a kvietkami.

3. Už sme rozbehnuté? Pritvrdíme. Na vajíčko nanesieme **hrubšiu vrstvu** tmavej **farby** laku. Hneď na to nalejeme inú, kontrastnú, farbu. Pracujeme rýchlo. **Špáradlom rozt'ahujeme farby**, miešame ich zľahka, vďaka čomu vznikne **mramorovitý efekt**.

4. Namaľované vajko **napichneme na špajlu**, vložíme do vysokého pohára a **necháme poriadne zaschnúť**. Keďže sme na škrupinu naniesli hrubé vrstvy farby, schnutie bude trvať dlhšie. Farba môže stekať, čo nepokazí "umelecký dojem" z vajíčka, len je to nebezpečné pre náš stôl. Preto **pracujeme na novinách**.

5. Každé veľkonočné vajíčko bude vyzerat' svojsky. Je to ako pri batiky, nikdy nevieme, ako sa nám podarí. Výsledok je **100% originál**.

6. Výhodou tejto techniky je, že **spotrebujeme staré laky na nechty** a vajíčko pod náterom hrubej vrstvy farby zároveň zhrubne. Len tak ľahko sa nám nerozbije. 😊

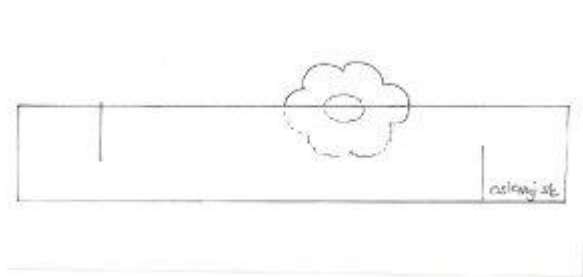
Stojan na vajce – kvietok

Potrebujeme: Farebné výkresy (tvrdé papiere), farby, štetce, ceruzku, nožnice, prípadne pravítko a gumu.

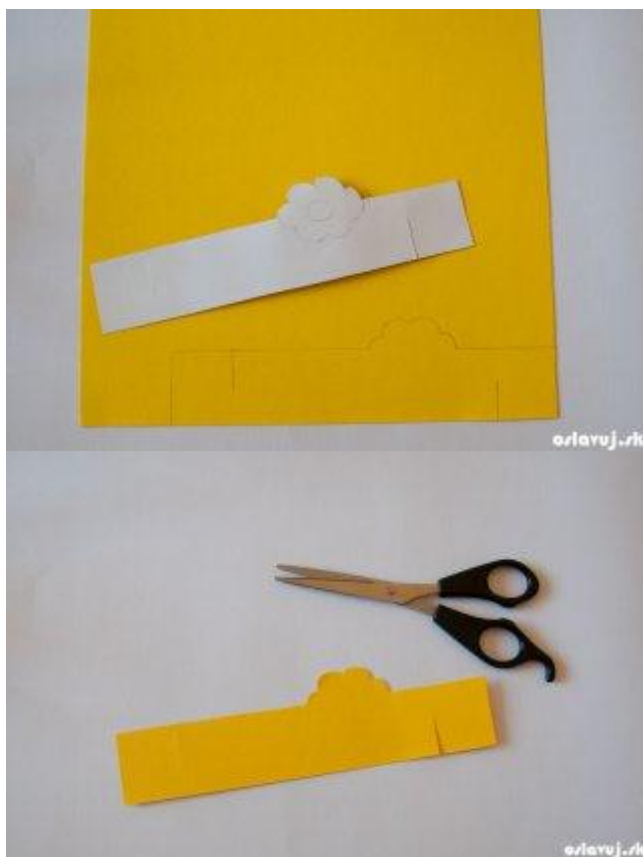

Postup:

1. Na úvod si stiahnite, vytlačte a vystrihnite našu **maketu** na stojan na vajíčko. S'ahujte tu: [maketa](#)

2. Maketu **obkreslíme** na farebný tvrdý papier a **vystrihneme**.

3. Konce farebného pásika do seba **zasunieme** v mieste zastrihnutia.

4. Na stojan **domaľujeme kvietok** a prípadne aj ďalšie motívy.

5. Hotové **stojany** na maľované vajíčko.

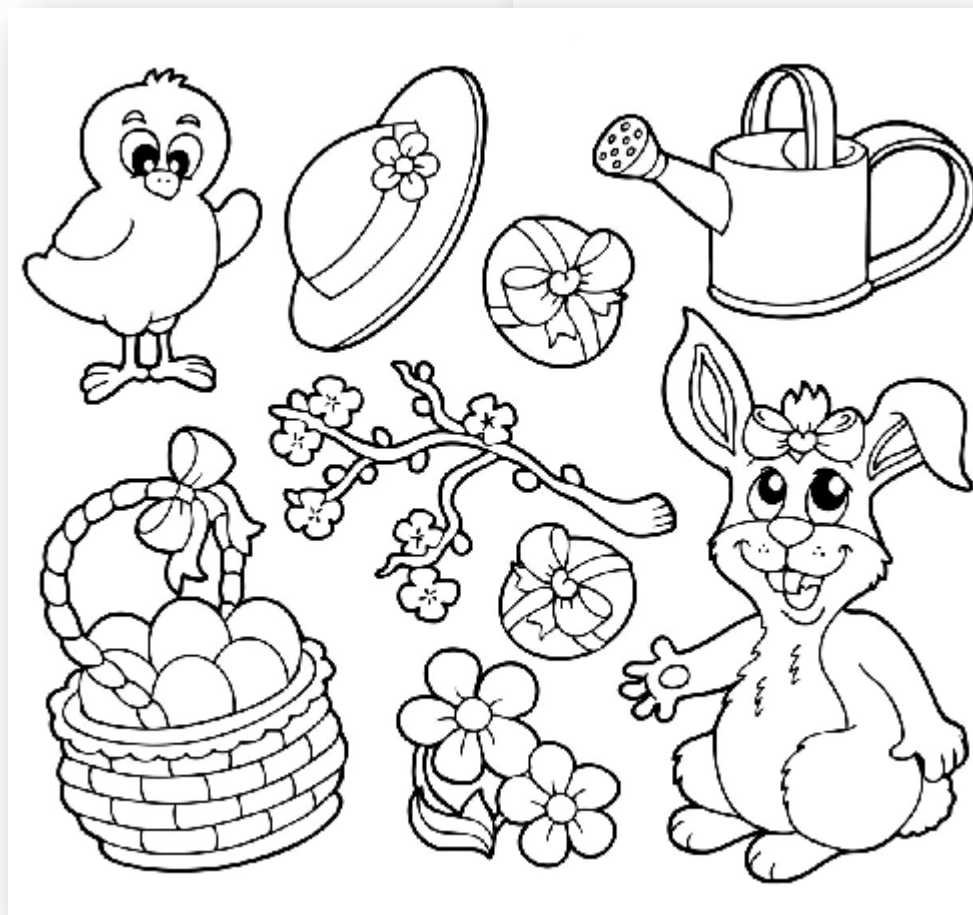

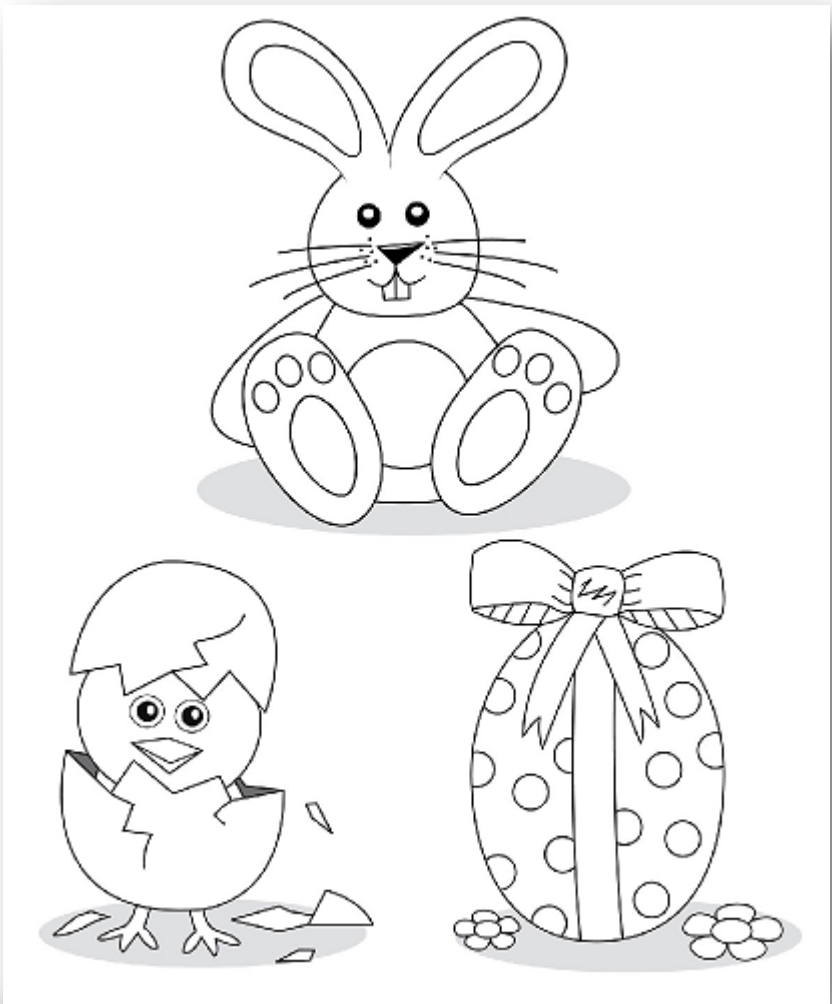
6. Stojany vyrobíme v **rôznych farbách** a vložíme do nich maľované vajíčka.

Tip: konce stojana môžete zastrihnúť do tvaru V ako sa to robieva na stužkách.

6 Veľkonočná omaľovánka

Zoznam bibliografických údajov

<http://najmama.aktuality.sk/aktivity/riekanky-a-basnicky/velkonocne/> 10.04.2014

<http://najmama.aktuality.sk/aktivity/omalovanky/> 10.04.2014

<http://www.oslavuj.sk/velkonocne-vajicka-lakovane-kraslice/9348> 10.04.2014

<http://www.oslavuj.sk/malovane-vajicka-jednoducho/17420> 10.04.2014

<http://www.oslavuj.sk/stojan-na-vajce/...17333> 10.04.2014

<https://sk.wikipedia.org/wiki/Kraslica> 08.04.2014

<http://plnielanu.zoznam.sk/c/656/velka-noc-doma-a-v-zahranici-zvyky--o-ktorych-ste-zrejme-ani-netusili> 08.04.2014

http://commons.wikimedia.org/wiki/Easter_eggs 08.04.2014

https://www.google.sk/search?q=velkonocny+stol&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=rdtLU87QDKjG7AaxqYCwCQ&ved=0CAYQ_AUoAQ&biw=1366&bih=667 08.04.2014

https://www.google.sk/search?q=velkonocny+stol&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=rdtLU87QDKjG7AaxqYCwCQ&ved=0CAYQ_AUoAQ&biw=1366&bih=667#q=stol&tbm=isch
08.04.2014

https://www.google.sk/search?q=velkonocny+stol&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=rdtLU87QDKjG7AaxqYCwCQ&ved=0CAYQ_AUoAQ&biw=1366&bih=667#q=kraslice%20omalovanky&revid=1298026084&tbm=isch 08.04.2014